

Millainen fyysinen vuorovaikutus ja kosketus on sopivaa kouluympäristössä?

Fyysinen vuorovaikutus kättelyistä halauksiin kuuluu ihmisten väliseen kanssakäymiseen. Kouluympäristön ei pidä olla steriili ja muodollinen saareke, jossa fyysistä koskettamista ei sallittaisi. Monessa tilanteessa fyysinen läheisyys ilmentää välittämistä, välittää myönteisyyttä ja luo turvallisuudentunnetta. Positiivista ilmapiiriä luodaan kuitenkin ennen kaikkea ystävällisin sanoin ja katsein.

Kysymys fyysisen vuorovaikutuksen sopivista rajoista voi olla vaikea. Siinä, millainen fyysinen läheisyys koetaan luontevaksi, on isoja eroja niin kulttuurien kuin yksilöidenkin välillä.

Vuorovaikutuksen sopivuuden arvioinnissa oppilaan oma kokemus on tärkein. Opettajan pitää olla sensitiivinen sen suhteen, kokeeko oppilas opettajan kosketuksen – kuten taputuksen olkapäälle – mieluisana vai epämiellyttävänä. Koska fyysinen kosketus voi olla joistakin oppilaista ja opiskelijoista kiusallinen, koulu voi sopia, että esimerkiksi todistustenjaon yhteydessä opettaja ei halua oppilaita.

Opettajan on oltava tasapuolinen. Ei saa syntyä vaikutelmaa, että jotkut oppilaat ovat opettajan erityisessä suosiossa.

Oleennaista on, että fyysinen kosketus ei seksuaalisoidu. Oppilailla ja opiskelijoilla pitää myös olla kanava viedä asiaa turvallisesti eteenpäin, jos he kokevat opettajan toimivan epäammatillisesti.

Kulttuurierot on otettava huomioon. Opettajan on hyvä olla selvillä esimerkiksi siitä, että muslimikulttuurissa naiset ja miehet eivät mielellään kätele toisiaan.

Toisinaan fyysinen kosketus on välttämätöntä. Opettaja voi joutua tilanteeseen, jossa häiritsevä oppilas on fyysisiä keinoja käyttäen poistettava luokasta vastoin hänen tahtoaan. Fyysistä puuttumista tarvitaan silloinkin, kun pitää erottaa tappelevat oppilaat toisistaan. Tällöinkin pitää muistaa, että opettajan on toimittava koulua koskevien lakien ja opettajan eettisten periaatteiden mukaan.

Oma kysymyksensä ovat oppilaiden väliset fyysiset kontaktit. Varsinkin peruskouluikäisten kaverikulttuurissa ilmenee ajoittain fyysistä nahistelua. Niin kauan kuin se on harmittoman leikkimielistä eikä siinä ole kiusaamisen piirteitä, sen voidaan katsoa kuuluvan nuorten elämään myös koulun välitunneilla.

Oppilaiden väliset seurustelusuhteet ovat välillä herättäneet keskustelua. Millaiset fyysiset kiintymyksenosoitukset katsotaan sopiviksi koulu yhteisöön? Yleispätevä rajanveto on vaikeaa; myös tässä kysytään opettajan tilannetajua. Moni voi kokea intensiivisen suutelemisen koulun alueella vaivaannuttavaksi, mutta rakkauden fyysisiä osoituksia ei ole syytä kokonaan kieltää vaan koulussa tulee yhteisesti keskustella ja sopia muut huomioon ottavasta käyttäytymisestä. Tässäkin koulu on osa ympäröivää yhteiskuntaa ja sen tapakulttuuria.